

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

225. An statutum disponens mulierem extra territorium nubentem cum
sua familia priuandam fore hæreditate, si ei sit quæsita, sit contra
Immunitatem Ecclesaisticam? Ex p. 1. tr. 2. res. 57. aliàs 56.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

detrimentum libertatis Ecclesiasticae, vt norant communiter Doctores, tans Theologi, quam Iurifconsulti: sed hoc accideret in casu nostro: ergo, &c.

RESOL. CCXXIV.

An Princeps secularis possit ferre aliquam legem aduersus filios contra iustam parentum voluntatem nubentes? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 105. alias 104.

Sup. hoc in Ref. præterita, & infra in fine Ref. 226. & 243. §. 3. ante mediū, & signanter. §. 11.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docent non pauci Iurifconsulti; & inter Theologos illam docet Molina de iust. tom. 1. tract. 2. disp. 176. a num. 24. & Rebell. de obligat. iustit. part. 2. quest. 14. sect. 3. quos nouissimè sequitur Pontius de Sac. matr. lib. 2. cap. 1. §. 3. num. 29. & ex Iuristis neotericis Cancr. lib. 3. var. cap. 1. n. 4. & Anguiano in tract. de legib. tom. 1. lib. 2. contr. 13. num. 15. & 30.

2. Sed meritò supradicta sententiā non admittit Belletius in diuis. cler. p. 1. tit. de exemptionib. cleric. à statut. sacrl. §. 5. n. 43. qui citat 8. Doctores, quibus ego addo ex Theologis Sanchez de matr. 10. 1. lib. 4. disp. 25. n. 2. & Vasquez in 3. p. tom. 4. disp. 4. de matr. cap. 2. num. 24. Dicendum est igitur, supradictas leges esse contra immunitatem Ecclesiasticam; & licet filij non bene agant, si nubant sine parentum licentia, atamen non est ferenda lex, quæ eos exheredari à parentibus permittat, si velint; & hoc etiam si supradicti filij indigne nubent, obseruat Sanch. num. 3. Vide citatos Doctores. Et ratio est: quia ius canonicum omninodā in matrimonio libertatem poscit: & idè reicit pœnam in sponsalibus positam, cap. gemma de sponsalib. Sed propter pœnam exheredationis, vel aliam valde minuitur dicta libertas. Ergo dictæ leges erunt cõtra ius canonicum, & sunt ab illo correctæ. Et idè Valerius in diff. vtriusque fori, verb. matr. diff. 1. num. 2. & seq. supradictas leges, tanquam improbas, in foro conscientiaè damnat, & reprobat, sicut etiam damnarunt Doctores, quos citat Molinus de ritu nupt. lib. 2. diff. 7. num. 57. Nec obstat contra supradicta, lex quædam, quæ obseruatur in Regno Cathalonie: nam hoc pertinet ad factum; & in Regno illo leges conduntur in Comitibus generalibus, non solum à laicis, sed etiam ab Episcopis, & aliis Ecclesiasticis. Ergo, vt ait Molinus vbi supra, iustificatur supradicta leges ex scientia, & tolerantia Romani Pontificis. Sed de hac scientia, & tolerantia dictum est supra: ad alia igitur procedamus.

Sup. hoc supra in Ref. præterita in fine §. 1.

RESOL. CCXXV.

An statutum disponens mulierem extra territorium nubentem cum sua familia priuandam fore hereditate, est ei sit quaesita, sit contra Immunitatem Ecclesiasticam? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 57. alias 56.

Sup. hoc supra in Ref. 223. §. 2. ante mediū, verū, vnde statutu.

§. 1. Si in hoc Siciliae Regno tale statutum adesset, non pauci illud frangerent. Sed ad rem. Multi hoc statutu valere opinati sunt: & ita docet Baldus in leg. si matre. C. de suis, & legit. her. idem Baldus lib. 1. cons. 357. & in cap. consului. num. 6. de offic. deleg. Socius, & Iason in l. 1. §. veteres. ff. de acquir. possess. Alexander lib. 2. cons. 251. num. 2. Ruinus lib. 3. cons. 49. & alij. Et ratio est: quia huiusmodi statuta facta sunt in bonum Reipublicæ, ad eam replendam liberis, & vt etiam plures sint in ea, qui gabellas soluant, & onera sustineant. Sed contrariam sententiam omninò amplectendam esse puto: quia matrimonia libera

esse debent ab omni coactione, ex leg. Titia ff. de verborum oblig. Vnde & in terminis huius questionis non valere similia statuta, etiam si colorem quandam publicæ utilitatis præferant, docet Panormitanus in cap. 1. de spons. Decius post Felinum in cap. Ecclesia S. Maria num. 36. de condit. & hanc opinionem communem esse testatur Gabriel lib. 2. cons. 12. num. 9. & illam nouissimè docuit Molina de ritu nuptiarum, lib. 2. differ. 7. num. 26. & post illum Barbosa in collectan. tom. 2. lib. 4. tit. 1. cap. 1. num. 7.

RESOL. CCXXVI.

An Princeps laicus possit imponere pœnas, ne matrimonia inter consanguineos contrahantur, & illas exigere, etiam imperata à Pontifice dispensatione? Et an circa accessorium matrimonij possit Princeps secularis leges ferre, aut pœnas imponere matrimonium contrahentibus sine parentum consensu? Et insertur, quod iudices laici possunt pœnas imponere contra non obseruantes dies festos; Verum si Episcopus dederit licentiam alicui laborandi in die festo, non possunt propterea iudices laici illum punire, vt transgressorem festorum, stante dicta licentia Episcopi? Ex part. 1. tract. 1. Refol. 17.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Cutellius in Cod. leg. Sicul. ad legem Federic. cap. 83. not. 88. num. 2.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, vt patet ex Decreto Concil. Tridentini, sess. 24. c. 9. de reform. matrimon. in quo sub anathemate interdicitur Principibus secularibus ne directè, vel indirectè matrimonij libertatem impediunt. Sed quis non videt quòd per supradictas pœnas impediretur matrimonij libertas, nam contrahentes non valentes ex paupertate soluere pœnas à iudice laico impostas, & per Cutellium adduc obligantes, etiam post obtentam dispensationem à Pontifice; vtique retraherentur ab inuendo matrimonio, ergo, &c. Deinde matrimonium initum post obtentam dispensationem à Pontifice inter consanguineos esse licitum, quomodo igitur potest puniri per iudicem laicum, etenim pœna non est danda sine culpa, Confirmantur hæc omnia ex doctrina, quam assertit Barbosa in Collectan. Doctor, ad Concil. Triad. sess. 25. de Regul. cap. 12. num. 11. vbi docet quòd iudices laici possunt pœnas imponere cõtra non obseruantes dies festos; verum si Episcopus dederit licentiam alicui laboranti in die festo, non possunt propterea dicti iudices laici illum punire, vt transgressorem festorum, stante licentia obtenta ab Episcopo, & ita ait fuisse decisum à sacra Congregatione die 9. Nouembris 1619. Facit etiam pro hac sententia doctrina Basilij Pontij de matrimon. lib. 6. cap. 2. num. 4. vbi docet, neque circa accessorium matrimonij posse principem secularem, ex defectu potestatis leges ferre, si eo accessorio impeditur principale; & licet postea Pontius addat leges laicorum, quæ pœnis constitutis adiungant prohibitiones Ecclesiasticas circa matrimonium esse validas, tamen hoc intelligendum est, vt diximus, si adhuc persistant Ecclesiasticae prohibitiones, sed in casu, de quo amplius non adest prohibitio Ecclesiastica, ergo, &c. Et idè ex his docet Bellettus in diuis. Cler. part. 1. tit. de exempt. Cler. à stat. seculari, §. 4. num. 47. quod vim legum non habent leges, quæ inferunt pœnas matrimonium contrahentibus sine parentum consensu, nam etsi Princeps eas tulerit ad honestatem persuadendam, quæ consistit in exigendo parentum consensu ab ipsis filiis ad coniugalem contractum, non tamen habent

Sup. hoc supra in Ref. 312.

Sup. hoc eodem Pontio supra in Ref. 223. §. vlt. & infra in Ref. 244. §. 4.

Sup. hoc supra in Ref. 223. & 224. & infra in Ref. 244. §. 4.